

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

Ἄριθ. 676 (1897)

Εισηγητής ὁ πρωτοδίκης κ. Γ. ΚΑΜΠΙΩΤΗΣ.

Νόμου σιωπηρὰ κατάργησις—καταδίκη εἰς ἐπανορθωτικὴν πωλήν—φυλάκιαις—πολιτικαὶ ἀποζημιώσεις—παρέλευσις ἐξαμήνου—ἀπόλυσις κρατουμένου.

Ἐπειδὴ καὶ μὲν κατὰ τὴν διατάξιν τοῦ ἄρθρ. 2 τοῦ Ἀστικοῦ νόμου ἀπὸ νόμος διατηρεῖ τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ ἐν ὅσῳ ἕτερος νόμος δὲν καταργήσῃ αὐτὸν ρητῶς ἢ σιωπηρῶς (Ν. 7 Κωδ. δε Leg. (1. 14) Ν. 7. Β (2. 6) ἀλλ' ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 1020 τῆς Πολ. Δικον. οὐ μόνον ἢ σιωπηρὰ κατάργησις τοῦ ἄρθρου 32 τοῦ Ποιν. νόμου δὲν ἐπιτελεῖται, ἀλλὰ τούναντιον καὶ δὴ ἐκ τῆς ἐν τῷ ἄρθρῳ 1020 φράσεως τοῦ νομοθέτου καὶ διὰ τὴν εἰδικὴν περίπτωσιν δὲν προσδιώ-

πῶν κινητῶν πραγμάτων, ὅσα κατὰ τὸν θάνατον τοῦ δωρητοῦ ἤθελον εὐρεθῆ ἐν τῇ οἰκίᾳ του. Ὁ δωρητὴς πατήρ, ὅστις ρητῶς ἀνέφερον ἐν τῷ συμβολαίῳ ὅτι ποιεῖται δωρεὰν αἰτίας θανάτου, εἶχεν ἐπιβάλλει τῇ δωρεοδόχῳ θυγατρὶ του τὴν ὑποχρέωσιν νὰ κατοικῇ ἐν αὐτῇ ἐφ' ὅσον θὰ εἴη ἡ σύζυγός του, νὰ διατρέφῃ ταύτην αὐτῇ, πληρῶσθαι δὲ καὶ τὰ χρεῖα του ἐκ δραχ. 1160. Οἱ ὅροι οὗτοι ἢ τρόποι τῆς δωρεᾶς δὲν ἐξετελέσθησαν, ζῶν δὲ ὁ δωρητὴς, καταζητούμενος διὰ τὸ χρεὸς του, ἐξεποίησε τὴν οἰκίαν διὰ νὰ πληρῶσθαι, ἀνακαλέσας οὕτω τὴν δωρεάν.

Ὁ δωρητὴς, προβεβηκώς τὴν ἡλικίαν τυγχάνων, δυσηρεστημένος δὲ ἀπὸ τὸν υἱὸν του, ἤθελε νὰ μὴ εὐρεθῆ ποτὲ ἄνευ τινὸς μέσου πρὸς ἀποκατάστασιν ἢ θυγάτηρ του καὶ διὰ τοῦτο προέβη εἰς τὴν αἰτίαν θανάτου δωρεάν ἀπολύτως δὲν παρητήρησε τοῦ δικαιώματος τῆς ἀνακλήσεως τῆς δωρεᾶς· διότι ἐπεφυλάχθη τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἂν δὲν ἐκτελεσθῶσι οἱ τρόποι τῆς δωρεᾶς Ἐπιτρέψαι δ' αὐτῇ νὰ συνομολογήσῃ προῖκα τὴν οἰκίαν, ἀλλ' ἀδιατίμητον καὶ ὑπὸ τοὺς ὅρους καὶ τρόπους τῆς δωρεᾶς. Τὰ τεκμήρια ὅθεν, ἐξ ὧν θέλει νὰ συναγάγῃ τὸ Ἐφετεῖον τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ δωρεὰ ἦτον ἐν ζωῇ, ἀντίκεινται προδήλως εἰς τὸ συμβόλαιον.

Ἐσφαλμένη εἶνε καὶ ἡ ἐν τῇ ἀποφάσει παράθεσις τῶν νόμων 27. 35 Πανδ (2. 7)· τὸ βιβλίον 2. τίτλ. 7 εἶνε τῶν Εἰσηγήσεων, νόμος δὲ 27 καὶ 35 δὲν περιέχει τοῦτο· συνεπληρώθη ἢ παραπομπὴ ἐσφαλμένης ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ Καλλιγᾶ, σημειοῦντος αὐτοὺς μὲ τὴν προσθήκην αὐτόθι· ἦτοι Πανδ. (39, 6), ὅπερ ὁ Εἰσηγητὴς ἐσύγχισε μὲ τὴν προηγουμένην παραπομπὴν (2. 7) τῶν Εἰσηγήσεων.

Ὁ Νόμος 27 τῶν Πανδεκτῶν (39, 6), εἶνε

ῥισεν ὁ νόμος συντομωτέραν προθεσίαν» προκύπτει ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ ἐφαρμοζομένου ἐν συνδυασμῷ μὲ τὸ ἄρθρον 999 τῆς Πολ. Δικον. Διὰ τοῦ ἀκροτελευτιοῦ δὲ ἄρθρου τῆς Πολ. Δικον. οὐδαμῶς ἐσχόπει ὁ νομοθέτης τὴν κατάργησιν τῆς εἰδικῆς περιπτώσεως τοῦ ἄρθρου 32 (Π. Ν.) ἀλλὰ μόνον ὅτι δικονομικῶς ἦν ἐν ἰσχύϊ. Εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι φαινομενικῶς παρατηρεῖται ἀνακολουθία τις μεταξὺ τῶν διατάξεων τούτων, διότι διὰ τὰς ἐξ ἀδικήματος ἀπαιτήσεις τὰς ἀπὸ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἐπιδικασθείσας ἀπήτησε βραχυτέραν προθεσίαν, ἐνῶ διὰ τὰς ἀπὸ τοῦ Πολιτικοῦ δικαστηρίου μακροτέραν, ἀλλ' ἡ ἀνακολουθία αὕτη δὲν ὑφίσταται ἂν τις λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸν δικαιολογητικὸν λόγον (ratio legis) τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 32 τοῦ Ποιν. Νόμου. Ὁ νομοθέτης ἔχων ὑπ' ὄψιν τὴν στέρησιν τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας κατ' ἀκολουθίαν τῆς ποινῆς, ἐθεώρησεν ἀρκετὸν τὸν χρόνον τὸν ἐξάμηνον πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς περιουσίας τοῦ καταδικασθέντος ὅπως ἐξαναγκάζηται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑποχρεώσεών του, ἂν ὄντως εἴη περιουσιᾶν· ἐνῶ ἡ περαιτέρω στέρησις τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας ἐλλείπει τῆς περιουσίας, ἐστὶν ἀσκοπος καὶ ἀδικος. Ἡ σιωπηρὰ κατάργησις νόμου εἰδικοῦ δὲν ἐπιτελεῖται ἐκ γενικῆς ἐκφράσεως ἢ τροποποιήσεως νόμου τινος ἂν μὴ σαφῶς προκύπτῃ ἐκ τοῦ καταργουμένου, ὅστις στενῶς δεῖον νὰ ἐρμηνεύηται, καὶ μᾶλλον ἐτι ἂν περὶ ἐξαίρεσεως πρόκηται.

Ἡ διατάξις δὲ τοῦ ἄρθρου 32 τοῦ Ποιν. Νόμου ἀρχαιοτέρα οὖσα (19 Ἀπριλίου 1834) τῆς Πολ. Δικον. (Β. Δ. περὶ ἰσχύος 25 Ἰανουαρίου 1835) καθ' ἣν ὁ νομοθέτης εἶχεν ὑπ' ὄψιν ἐκείνην, ἐστὶν

γνώμη τοῦ Μαρκιανοῦ, ἔχει δ' οὕτως. «Ἐὰν αἰτία θανάτου δωρεὰ γίνεται οὕτως, ὥστε ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ν' ἀνακληθῆται, πρόφασις δωρεᾶς εἶνε ὁ θάνατος μᾶλλον, ἢ δωρεὰ αἰτίας θανάτου. Ὅθεν πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς οἷα δήποτε ἄλλη δωρεὰ μεταξὺ ζώντων». Ὁ δὲ νόμος 35 αὐτόθι εἶνε γνώμη τοῦ Παύλου καὶ εἰς ἀντίθεσιν μὲ τὸν πρώτον, διότι ἀναφέρεται ἐν αὐτῷ σχετικῶς ἀπρόσέτι δύναται νὰ δωρηθῆ αἰτία θανάτου οὕτως, ὥστε ἐν οὐδεμιᾷ περιστάσει νὰ ὑπάρχῃ ἀναζήτησις, καὶ ἂν δηλ. ἀναρρώσῃ ὁ δωρητὴς».

Τὸ κείμενον λοιπὸν τῶν νόμων τούτων φαίνεται ὅτι δὲν ἠρευνήθη ποσῶς, τὸ δὲ συμβόλαιον ἠρμηνεύθη παρὰ τὸν κανὸν τοῦ Δικαίου 33 Β. (2. 1), καθ' ὃν αὐὸ δεῖ μεταποιεῖν τὰ πρόδηλον ἐννοια ἐχόντα. Τῶνόντι, ἀφοῦ συνεδωρήθησαν καὶ τὰ κατὰ τὸν θάνατον τοῦ δωρητοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ εὐρεθησόμενα ἐπιπλα καὶ κινητὰ τούτου, πῶς δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ἐν ζωῇ τὴν δωρεάν καὶ πῶς θὰ προσδιορισθῶσι τότε τὰ συνδωρηθέντα ἐπιπλα καὶ κινητὰ; ἀλλ' ἄλλως περὶ τούτου!

δλος ἐξαιρετικὴ καὶ εἰδική. Ὅθεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου καταδικασθέντος τοῦ αἰτοῦντος εἰς βραχὸν πλημμελὲς δυνάμει τῆς ἀπὸ 16 Δεκεμβρίου 1895 ὑπ' ἀριθμὸν 41 ἀποφάσεως τοῦ Δικαστηρίου τῶν ἐν Πύργῳ Συνέδρων καὶ παρελθούσης καὶ τῆς ἐξαμήνου προθεσμίας ἕνεκα τῶν δυνάμει τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως πολιτικῶν ἀποζημιώσεων νομίμως αἰτεῖται ἢ ἐκ τῶν φυλακῶν ἀπόλυσις του, ἂν συντρέχωσι καὶ αἱ λοιπὰὶ προϋποθέσεις καὶ οἱ ὅροι τοῦ ἄρθρου 32 τοῦ Ποιν. Νόμου καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἢ ἐναντία ἐνστάσις τῶν καθ' ὧν ἡ αἴτησις περὶ καταργήσεως τοῦ ἄρθρου 32 καὶ τῆς μὴ παρελεύσεως διετίας ἀπὸ τῆς εἰς τὰς πολιτικὰς φυλακὰς μεταφορᾶς τοῦ αἰτοῦντος κρίνεται μὴ ὑποστατὴ καὶ ὡς τοιαύτη ἐλεγχομένη δέον ν' ἀπορριφθῆ. (*)

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

Ἀπόφασις ἀκυρωτικῆ ἔτους 1896 (**)

Πώλησις προικῶν ἐπιστραφέντων τῇ συζύγῳ ἕνεκεν ἐνδείας—ἰσορία—τοῦ συζύγου, εἶνε ἔγκυρος γενομένη καὶ τῇ συναίνεσσι τοῦ συζύγου;

Ἐπειδὴ ἡ γενομένη ὑπὸ τῆς συζύγου πώλησις τῶν προικῶν μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ συζύγου ἐπιστροφήν αὐτῶν δὲν εἶνε ἀπολύτως ἀκυρος, ὅταν συντρέχη ἡ συναίνεσις τοῦ συζύγου. Ἐν γένει τὰ προικῶνα, τὰ ἐπιστραφέντα τῇ συζύγῳ αὐτοδικαίως ἕνεκεν ἐνδείας—ἰσορία—τοῦ συζύγου, δέον νὰ μένωσι διὰ τὰ βάρη τοῦ γάμου, ὑπὲρ τῶν ὁποίων εἶνε ἐπιβεβλημένη ἡ χρησιμοποίησις αὐτῶν κατὰ νόμον, ἀπαγορευομένης εἰς τὴν σύζυγον τῆς πωλήσεώς των. Ἐνεκα τούτων πώλησις προικῶν γενομένη μονομερῶς ὑπὸ τῆς συζύγου εἶνε ἄκυρος, οὔτε παραβιάπτει τὸ δικαίωμα τοῦ συζύγου πρὸς διατήρησιν αὐτῶν. Ἄλλ' ἐκ τούτου δὲν ἐπιτεταί τὸ ἀπολύτως ἀναπαλλοτρίωτον τῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γάμου ἐπιστραφέντων προικῶν. Ὁ ἄνωτέρω νεωτερισμὸς τοῦ Ἰουστινιανοῦ δέον νὰ κριθῆ ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἰσχυούσας ἀρχὰς τοῦ Δικαίου τῆς προικῆς, ὑπάρχουσι δὲ κατὰ ταύτας περιπτώσεις (ἴδε Ν. 73 § 1 Π. d. j. d. 23, 3 καὶ Ν. 20 Π. sol. matr. 24, 3), καθ' ἃς ὁ σύζυγος δύναται, ἐγκύρως καὶ

ἀπαλλασσόμενος εὐθύνης, ἀποδώσαι τὴν προικὰ πρὸς τὴν γυναῖκα, μὴ, δυναμένη ν' ἀπολέσῃ αὐτὴν—*uxor non perditura*.

Ἐν ταῖς περιπτώσεσι ταύταις πρόκειται περὶ χρησιμοποίησεως τῆς προικῆς δι' ὠρισμένης ἀνάγκας τῆς συζύγου, αἵτινες θεωροῦνται ὑπέρτεραί τῆς διατηρήσεως τῆς προικῆς ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἀνακουφίσεως τῶν βραχῶν τοῦ γάμου. Ὁ Ἰουστινιανὸς διὰ τοῦ νεωτερισμοῦ ὃν ἔθετο δὲν προὔτιθετο τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς τοιαύτης χρησιμοποίησεως τῆς προικῆς, ἀλλ' ἐσκόπευε μᾶλλον τὴν βελτίωσιν τῆς νομικῆς θέσεως τῆς συζύγου. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἀφοῦ ἡ ἐπιστροφή τῆς προικῆς ἔλαβε χώραν αὐτοδικαίως, συνεπεία τῆς ἐνδείας τοῦ συζύγου, ἀποβαίνει ἀνεπίκυτος πλέον ἢ ἔκουσθια ἀπόδοσις χάριν τῶν ἀναγκῶν τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τοῦ Νόμου. Τὸ τοιοῦτον ὁμῶς, ἤτοι ἡ αὐτοδικαίως ἐπελθούσα ἐπιστροφή τῆς προικῆς, δὲν παραβιάπτει τὴν ἀρχὴν τοῦ Δικαίου, ὅτι ὁ σύζυγος δύναται ἐγκύρως νὰ παραιτηθῆ τῶν ἐπὶ τῆς προικῆς δικαιωμάτων του χάριν τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τοῦ νόμου ἀναγκῶν τῆς συζύγου, τούναντίον μάλιστα ἡ ἀρχὴ αὕτη δύναται νὰ ἐκδηλωθῆ ὑπὸ τὸν τύπον τῆς συναίνεσεως τοῦ συζύγου πρὸς πώλησιν. Ἐπὶ τὴν ἐποψίν ταύτην ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐνάγοντος, ὅτι ὁ σύζυγος τῆς ἐναγομένης ἔδοτο τὴν συναίνεσιν του εἰς τὴν πώλησιν, εἶνε νόμιμος, ἐὰν ὑποθεθῆ ὅτι συνέτρεχον ἐν προκειμένῳ αἱ περιστάσεις αἱ ἐπιτρέπουσαι ἔγκυρον καὶ ὑποχρεωτικὴν δι' ἀμφοτέρους τοὺς συζύγους ἀπόδοσιν τῆς προικῆς καὶ πρὸ τῆς ἰσορίας τῆς συζύγου. Ἐπομένως ἐὰν κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ ἐνάγοντος, ἡ ἐναγομένη προσεπάθησε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς ἐμπορικὰς ἐργασίας τοῦ συζύγου τῆς μετὰ τὴν πτώχευσιν αὐτοῦ, ἐπὶ τῷ σκοπῷ δὲ τούτῳ συνῆψε δάνειον, πρὸς ἐξόφλησιν ἢ πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ ὁποίου ἐπώλησε τὰ ἀποδοθέντα αὐτῇ προικῶνα, δὲν ἀποβάνει ἐκ τῶν προτέρων ἀπράδεδεκτος ἡ ἀγωγὴ οὔτε ἀποκλείεται ἡ πιθανότης ὅτι πρόκειται περὶ περιπτώσεως προβλεπομένης ὑπὸ τοῦ Ν. 73 § 1 Π. 23, 3 ἢ τοῦ Ν. 20 Π. 24, 3 — » ἵνα διαθρέψῃ ἑαυτὴν καὶ τοὺς οἰκείους κλπ. Ἐνεκα τούτων ἐπεβάλετο ἡ περαιτέρω ἐξέτασις τῆς ὑποθέσεως

ΝΙΚΟΣ Γ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
Δικηγόρος

(*) Καὶ τὴν λύσιν ὀρθὴν ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπόφασιν μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ἰδιαζούσης εἰς τὸν ἐισηγητὴν αὐτῆς συντεταγμένην ἐβρίσκομεν. Σαφὲς ἄλλως καὶ τὸ γράμμα τοῦ νόμου ὅστις δὲν ἠνόησε νὰ καταργήσῃ τὰς ὡς ἄνω εἰδικὰς διατάξεις δι' ὧν συντομώτερος καθαρῶς ὁ χρόνος τῆς προσωπικῆς κρατήσεως.

(**) Ἱστορικὸν

Ὁ σύζυγος τῆς ἐναγομένης εἶχεν εἰς τὴν κυριότητά του ἐργοστάσιον ὄξους ἐν τῇ πόλει Λ.

ἐμπορεύετο δὲ καὶ ζῦθον εἰς φιάλας. Κατὰ τὸ θέρος 1892 ἕνεκεν οἰκονομικῶν στενοχωριῶν ἠναγκάσθη ν' ἀναγγείλῃ εἰς τὴν ἀρμοδίαν ἀρχὴν τὴν παῦσιν τῶν ἐμπορικῶν ἐργασιῶν του. Τὴν 17 Αὐγούστου ἰδίου ἔτους ἡ ἐναγομένη (σύζυγός του) ἐδήλωσεν εἰς τὴν ἀρμοδίαν ἀρχὴν τὴν ὑπ' αὐτῆς σύστασιν ὁμοίου ἐργοστασίου. Τὴν 29 9)βρίου 1892 ἐδανείσθη αὕτη παρὰ τοῦ ἐνάγοντος 3000 μάρκα, πρὸς πληρωμὴν δὲ τούτων ἐ-